

Forslag til finanslov 2019.

(Naalakkersuisoq for Finanser)

(1. behandling)

Arbejdet med Finanslovsforslaget er en proces. Det sker aldrig, at det forslag som Naalakkersuisut fremlægger her ved 1. behandlingen er det helt samme som det, der bliver vedtaget i november. Derfor er der stadig gode muligheder for os i Inatsisartut til at påvirke forslaget. Og det er sådan set heldigt nok, for det forslag der i dag bliver fremlagt er slet ikke godt nok. Vi har meget arbejde foran os.

Uambitiøst udkast til finanslov

Økonomien er i højkonjunktur, og der har i årene 2014-16 været en samlet vækst på over 13 %. Dette bidrager til en øget handlefrihed på nuværende tidspunkt, som dog hurtigt vil forsvinde, når konjunktursituationen ændrer sig. Sagt anderledes handler det om at operere med solide overskud til dårligere tider, og investere noget af overskuddet til aktiviteter, som på sigt vil sikre et stærkere samfundsmæssigt og økonomisk fundament.

På den baggrund betragter vi fra Demokraatit, Naalakkersuisuts forslag til finanslov som værende uambitiøst og i mismatch med vores vision omkring politisk selvstændighed, som fordrer økonomisk selvårenhed.

Konkret fremlægger Naalakkersuisut et udkast til finanslov, som opererer med henholdsvis et DA-resultat på 19,6 mio.kr. og et DAU-resultat på 24,5 mio.kr. I og med politisk selvstændighed fordrer, at vi overtager sagsområder fra Danmark – og samtidig mister bloktilskuddet - til en samlet økonomisk værdi på godt 5 milliarder kroner, så kan vi alle se, at der er meget langt til målet. Når vi til regnestykket dertil medregner det generelle ønske om velfærdsforbedringer, kan vi alle se, at udkastet til finanslov er uambitiøst. På den baggrund opfordrer vi Naalakkersuisut til at gå i dialog med os, Demokraatit. Dette da vi som et ansvarligt parti ønsker at være med til at sætte klare fingeraftryk til gavn for borgere og virksomheder.

Selvstændighed fordrer reformer

Fra Demokraatit bakker vi op om et vækstskabende initiativ som lufthavns pakken. Derfor vil vi under denne finanslovsproces og i andre sammenhænge fuldt ud bakke op om lufthavns pakken. Derfor roser vi Naalakkersuisuts for dets arbejde med at realisere dette samfundsøkonomisk fordelagtige projekt.

Kæden hopper lidt af for os, når Naalakkersuisut flere gange siger og indikerer, at de vil anvende 2019 som et overgangså, hvorefter de i 2020 og årene fremefter vil igangsætte forskellige reformtiltag. Dette er for os at se alt for langsomt. Derfor opfordrer vi Naalakkersuisut til at være deres ansvar mere bevidst, og hurtigere trykke på speederen. Samfundet har ikke råd til, at endnu en koalition udskyder reformtiltag med et enkelt år, hvor erfaringen klart viser, at dette ene og uskyldige år, ender med at anvendes som en

metode til ikke at foretage sig noget. Denne arbejdsmetode vil Demokraatit ikke acceptere og være en del af.

Konkret siger Naalakkersuisut eksempelvis, at de frem mod fremlæggelsen af finanslovsforslaget for 2020 vil overveje en generel gennemgang af bevillingerne med henblik på at skabe bedre muligheder for at foretage politiske prioriteringer i udgiftspolitikken og skabe et økonomisk råderum til at gennemføre vækstskabende og beskæftigelsesskabende initiativer. Hvad er det der skal overvejes? Under valgkampen og i andre sammenhænge har koalitionen partier aldrig tøvet med at udvise handlekraft. Kære Naalakkersuisut, kom i gang! Landet har ikke behov for politikere, som kun går efter magten under valgkampe, for derefter at lade alting gå sin sædvanlige gang. Landet har brug for politikere, som udover at sikre et stabilt politisk lederskab, opstiller visioner, udfærdiger nødvendige actions og sikrer implementeringen.

At Naalakkersuisut siger, at sammenhængende og langsigtede reformer kræver, at de enkelte departementer udarbejder sektorplaner og at disse planer koordineres på tværs af departementer virker i udgangspunktet rigtigt og uskyldigt. Men tag endelig ikke fejl; Dette er for Demokraatit desværre igen et forsøg på at argumentere sig ud af, hvorfor man ikke har forberedt sig godt nok og tidsnok, og ikke har tænkt sig at handle. Derfor igen en klar opfordring; Kom i gang!

Naalakkersuisut siger, at mulighederne for at mindske den offentlige administration skal undersøges. Hvad skal undersøges? Vi ved alle at vi her i landet er overadministreret. Derfor er der intet der skal undersøges; Kom i gang, og start med at træffe en hurtig beslutning under denne finanslovsproces. Fra Demokraatit stiller vi os til rådighed, og opfordrer Naalakkersuisut til at indgå i dialog med os, hvor vi vil anvise konkrete besparelsesmuligheder. Disse vil ikke gå ud over serviceniveauet for borgere eller virksomheder.

Lad os her gøre det klart, at vi er stærkt uenige i Naalakkersuisuts ambitioner omkring en tilpasning af den offentlige administrations størrelse. Her siger Naalakkersuisut, at de med dette finanslovsforslag lægger op til en begrænsning af de seneste års trend med stigende offentlige administrationsudgifter. Vi fattes ord. Sagt anderledes har vi et Naalakkersuisut, som vil fortsætte den uansvarlige trend frem for at vende dette.

Selvstændighed fordrer erhvervsudvikling

Visionen omkring politisk selvstændighed fordrer, at vi bl.a. får taget hånd om sociale, uddannelsesmæssige og økonomiske udfordringer. Derudover skal vi skabe den nødvendige økonomiske vækst ved at udnytte vores store erhvervmæssige og menneskelige ressourcer.

På den baggrund bakker vi som sagt fuldt ud omkring arbejdet med lufthavns pakken. Derudover bakker vi op om alle økonomisk vækstskabende initiativer. Konkret er der eksempelvis tale om turismeudvikling og udvikling af fiskeriområdet. Herom opfordrer vi Naalakkersuisut til at indgå i dialog med os under denne finanslovsproces, hvor vi vil anvise helhedsorienterede betragtninger og løsningsforslag.

Igen er jeg nødt til at nævne Lufthavns pakken. Lufthavns pakken er efter Demokraternes opfattelse den nye og forbedrede motor, der mangler for, at vi for alvor kan få sat skub i en positiv udvikling på disse områder,

og derfor er det så vigtigt, at vi får denne pakke vedtaget.

På råstofområdet er der en spirende optimisme. Rubinminen er åbnet, og flere miner er tilsyneladende på vej. Det gælder ikke mindst i Sydgrønland, hvor folkene bag både Kvanefjeldet og Kringlerne umiddelbart ser ud til at være tæt på at kunne indlevere tilfredsstillende ansøgninger. Det vil være godt for hele landet i almindelighed og for Sydgrønland i særdeleshed. Vi har brug for vækst og udvikling, og dette skal også bæres af råstofindustrien.

Med hensyn til Naalakkersuisuts planer om at bruge 48 millioner kroner på olieeftersforskning, så mener Demokraterne, at de penge er bedre brugt andre steder. Eller at de blot kan bruges til at øge overskuddet på dette Finanslovsforslag.

De internationale olieselskaber har, i hvert fald for en stund, vendt Grønland ryggen og tilbageleveret sine licenser. Demokraterne tror ikke, at en offentlig investering på 48 millioner kroner vil ændre på dette. Naalakkersuisut er i sin argumentation inde på, at man andre steder i verden ikke oplever den samme tilbagelevering, men her er det som om, at Naalakkersuisut glemmer, at vi endnu ikke er et olieproducerende land, og at de arktiske forhold gør det svært at sammenligne os med andre.

Demokraterne tror ikke, at en investering i olieeftersforskning på 48 millioner kroner er value for money – vi tror, at det vil være totalt spild. Og i vort lands nuværende økonomiske situation nytter det ikke noget, at vi spilder penge på urealistiske projekter.

På det mere lavpraktiske plan, så er vi nødt til at forbedre rammerne for det private erhvervsliv. Vi er nødt til at lade virksomhederne beholde flere af deres egne penge, så de kan investere og dermed skabe vækst og arbejdspladser. Sagt med andre ord; selskabsskatten er alt for høj, og skal ned på et niveau, der er sammenligneligt og konkurrencedygtigt i forhold til andre lande.

Det skal altid kunne betale sig at arbejde

Vi er rigtig mange borgere her i landet, som er vores ansvar bevidst, og efter bedste evne bidrager til samfundskagen ved at passe vores daglige arbejde. Desværre er der også borgere, som er passiveret af systemet således, at de trods et udgangspunkt som sunde mennesker, tillader sig at stille sig uden for arbejdsmarkedet. Dette er uacceptabelt og skal ændres hurtigst muligt. Konkret har Inatsisartut i 2017 besluttet, at ydelsesstrukturer inden for boligsikring, børnetilskud og daginstitutionstakster skal omlægges, så reduktionen ved stigende indkomst bliver glidende frem for trinvis. Dette er et skridt i den rigtige retning.

Fra Demokraatit konstaterer vi, at der stadig i dag er et stort problem for virksomheder at få tilstrækkeligt med arbejdskraft. Dette til trods for, at der rundt om i byer og bygder er personer, som er registreret som arbejdssøgende. Disse arbejdssøgende har via deres ret til diverse ydelser handlefrihed til at sikre deres levefod ved at lade andre knokle dag ind og dag ud. Dette er dybt problematisk, usolidarisk og i mismatch med ønsket om politisk selvstændighed. Derfor opfordrer vi alle røde partier til at droppe deres

symbolpolitiske tilgang og sammen med os finde frem til holdbare løsninger til gavn for disse passiviserede medborgere – og samfundet som helhed. Alle sunde mennesker i den arbejdsduelige alder skal være i beskæftigelse, og ikke være offer for de røde partiers klientliggende tankegang.

På den baggrund er det vigtigt, at vi allerede i forbindelse med dette finanslovsforslag bliver enige om en form for køreplan for en skattereform, der enten ved hjælp af et beskæftigelsesfradrag eller ved regulære skattesænkninger sikrer, at borgerne får lov at beholde flere af deres egne penge. Det er ikke godt nok, at de gode visioner blot er noget, vi taler om. Vi skal tage action på det her.

Sundhed og idræt

Naalakkersuisut siger, at der arbejdes på tiltag, der skal sikre, at sundhedsvæsenet er i stand til at modstå det stigende pres; Hvilke tiltag? Naalakkersuisut fortsætter og siger, at der arbejdes på at forebygge indlæggelser og optimere samarbejdet mellem sundhedsvæsenet og kommunerne; Konkret hvordan?

Fra Demokraatit er vi i sagens natur enige med alle partier omkring, at der skal findes konkrete og hurtige løsninger. Her er vi ikke tilfredse med denne og tidligere koalitions arbejde og tilgang. En alt for stor del af Sundhedsvæsenets samlede budget anvendes på administrative udgifter. Denne tilgang skal standse, så vi får omrokket midler fra administration til varme hænder. Sagt anderledes, så skal der ansættes sygeplejersker på sygehusene i stedet for afdelingschefer i Departementet for Sundhed.

Fra Demokraatit konstaterer vi desværre igen, at Naalakkersuisut ikke anerkender idræt som det bedste værktøj til at sikre en sund befolkning. I vores verden vil en sundere befolkning automatisk medføre et lavere omkostningsniveau i sundhedsvæsenet, hvor det derfor rent samfundsøkonomisk giver rigtig god mening at bruge langt flere penge på området. Sagt anderledes betragter vi tilskud til idræt som en investering, som via en sundere befolkning skal sikre en stor besparelse i sundhedsvæsenet. På den baggrund vil vi klart meddele, at vi stærkt opfordrer Naalakkersuisut til at indgå i dialog med os omkring emnet; Vi vil konkret komme med forslag til beløbsstørrelse og generelt drøfte idrætspolitik.

Kort fortalt mener vi fra Demokraatit, at den politiske tilgang til sundhedsområdet er forkert, hvor vi så at sige reaktivt foretager behandlinger, fremfor at vi proaktivt går ind og sikrer, at behovet for at foretage behandlinger sænkes markant. Dette giver ingen mening – hverken for den enkelte borger eller for samfundet som helhed.

Uddannelse er vejen frem

Naalakkersuisut varsler en uddannelsesreform, hvilket er stærkt tiltrængt. Her vil man nedsætte en arbejdsgruppe, der vil komme med en indstilling i 2019 eller 2020. Igen vil vi pointere, at der skal tages action langt hurtigere; En enkelt år, som på papiret kan virke uskyldigt, vil i realiteten medføre tab af en hel generation, og at alle generationer under uddannelse undergår en kvalitativ ringere proces til stort tab for den enkelte og samfundet som helhed.

Vores mål er, at alle børn som minimum skal kunne bestå Folkeskolens afgangseksamen, og så mange borgere som muligt skal have en erhvervskompetencegivende uddannelse. Om det er en akademisk uddannelse eller en erhvervsuddannelse er i denne sammenhæng uden betydning. Det vigtige er, at den enkelte vælger den uddannelse, hvor man bedst kan udnytte sine talenter, da det vil give mest værdi både for den enkelte og for samfundet.

Uddannelse er og bliver nemlig vort stærkeste våben i kampen for at sikre vort land en betydelig plads i en verden, der konstant bliver mere og mere globaliseret. Uddannelse er samtidig fundamentet for vores velfærdssamfund, og en essentiel del af vore bestræbelser på med tiden at kunne forme en selvstændig stat. Det er gennem uddannelse, at vi tilegner os den helt grundlæggende viden og senere de videre specialer. Det er gennem uddannelse og oplysning, at vi lærer om hele grundlaget for at kunne forstå vores samfund. Og det er gennem uddannelse og oplysning, at vi skaffer os viden og færdigheder til at kunne åbne os mod udlandet.

Derfor er det ekstremt vigtigt, at vi ikke sætter arbejdet og visionerne på pause, mens vi venter på, at en arbejdsgruppe kommer med nogle indstillinger. Som sagt et par gange allerede; lad os komme i gang – jo før, jo bedre.

Afslutning

Som sagt i indledningen, så har vi et stort stykke arbejde foran os for at sikre vores land en ordentlig og fremadrettet finanslov. Demokraatit har med vores handlinger her i efteråret vist, at vi er klar til at tage ansvar, men vi har også vist, at vores stemmer langt fra er gratis. Vi kræver politisk indflydelse til gengæld for vores opbakning. Det er nok værd at huske på for Naalakkersuisut.

Med disse ord henviser jeg forslaget til grundig behandling i Finans- og Skatteudvalget.